

מעשה בנקמה*

בכניסה למוזיאון יד-ושם התערוכה הראשונה מראה ספרי תורה שחיללו הנאצים ומשם מתקדמים לתוך האולם ורואים איך התפתח והתגלגל הסיוט בשלבי השונים.

בפעמים הקודמות עמדתי לפני התמונות וההסברים איך-אונים, וגם הפעם שאלה אחת חדרה שוב ושוב בתוכי — למה? לא השאלה „איך“ כי הרי אני חושב שאני כבר מתחיל להבין איך הנאצים ועוזריהם ביצעו את הפשע הזה. והנה אני עומד ומסתכל בפניהם של אחי בני-ישראל כשנאצים גוזרים להם את הפאות והזקן, צור חקים עליהם ולועגים להם, מרביצים להם, יורים בהם, מכניסים אותם ל-תאי-הגאז ושורפים את גוויותיהם, מעבידים אותם בעבודת פרך, כמו אבות-אבותינו במצרים.

והנה, אני יליד ארצות הברית, יליד הגולה, עומד על אדמת ארץ מולדת חמוש רובה צ'כי ישן שאינני יודע אפילו איך להפעילו, אבל בכל זאת יש בידי נשק וזה רגש מצוין, כי בתוכי הדם גועש ולמרות התיסכול שאני מרגיש שאין בכוחי לעזור לאנשים בתמונות, אני מרגיש חזק ושיש ביכולתי למנוע אסון כזה מלקרות שוב.

אנחנו העולים לארצנו ומתיישבים בשממה, בנוכחותנו נבטיח את בטחון העם היהודי. עם הרובה הנישא על כתפי אני נשבע בלחש שנקמת דמם תהיה התיישבותנו. „ושבו בנים לגבול-לם“ אני חושב.

אנחנו חוזרים לאוטובוסים ומניחים את הנשק במדף לתיקים מעל לראשינו.

„היה מוזר להכנס לשם עם רובה, לא?״ שואל מייק.
„עוד איך“.

יונתן מקסימון
(שביל הזהב, ערך)

לא ציפיתי להרגשה שתחדור בתוכי כשנכנסתי למוזיאון השואה ביד-ושם. זאת לא הייתה הפעם הראשונה שביקרתי במקום המזועזע הזה. ואני יהודי שדי שקוע בהיסטוריה של עמנו, כדי לדעת מה זאת השואה ומה היא משמעותה של מדינת ישראל עקב התקופה הנאצית.

פעמים קודמות נכנסתי לשם ולא ראיתי דברים חדשים ולא למדתי עובדות חדשות, כי למרות שהייתי אז רק בן 17. כבר קראתי ספרים וראיתי את התמונות הבלתי נשכחות. אבל הרגשתי שכיהודי, מצווה עלי לחדש את זכרוני ולמלא את מצוות חג הפסח: „בכל דור ודור חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים...“

גם הפעם, וזה שש שנים מאז ביקורי האחרון במקום, אני מזועזע מחדש. רק הפעם, בשינוי. הפעם נכנסתי כשאני נושא רובה צ'כי ישן על כתפי וביד שמאל חגור מלא כדורי. לא בכוונה נכנסתי חמוש. פשוט יצא שלוא אני וחברי לגרעין מייק, שגם לו היה רובה, לא היינו לוקחים את הנשק, הוא היה נשאר באוטובוס פתוח. לא ידענו איך להפעיל את הרובים ואמת הדבר, שלא ציפינו לצורך להשתמש בהם.

כבר בבוקר הזה ביקרנו בשחזור ירושלים וגם אז נשאנו את רובינו. במשך יתר היום, בביקור בכותל המערבי, העיר העתיקה וואדי קלט הלכנו חמושים ולא הרגשנו משמעות כלשהי בדבר.

(* יונתן מקסימון הוא בן כ"ג. בנו של סעדיה, שפירסם כמה סיפורים בעברית, ובן-בנו של ש. ב. מקסימון, המסאי, המחנך והעורך, בעל „גוילים“, — עבד יונתן לאחר שסיים חוק לימודיו במכללה, כשנתיים בעתון יומי בפלורידה. בראשית תשל"ז הצטרף לחוג תלוצים מאמריקה, שהקים קיבוץ „יהל“ בנגב הדרומי, על גבול ירדן.)

